

evangelisk-lutherske Kirke i Danmark, saa ligger den os alle nærmest som den Folkekirke, hvori de bedste kristne Mænd, vi kende fra Reformationstiden til vore Dage, have levet, Mænd som Tavsens, Peder Plade, Kingo, Brorson, Mynster, Martensen, Grundtvig og Vilhelm Beck. Naar vi tænke paa denne Kirke, der for os alle har historisk Betydning, og som derfor naturligt paakalder vor Sympati, bliver det Spørgsmaalet: Hvorledes skulle vi nu paa bedste Maade kunne indrette denne Folkekirke? Lad mig da begynde med det Spørgsmaal: Hvorledes er Tilstanden i den? Jo, Tilstanden er, som Tilstanden vel er i næsten ethvert større Tros- eller Kirkesamfund, nemlig saaledes, at der er, hvad man kalder kristelig vakte, bevidst troende Medlemmer, det er dem, der tilhøre, hvad Martensen i sin Tid kaldte „den engere Kreds“, og der er Medlemmer, der staa i et fjernere Forhold. Nogle kunne, som man har sagt, staa paa Kirketrappen med Ansigtet mod Kirken, medens andre staa der med Ansigtet bort fra Kirken. Endelig er der Folk, som ikke ere traadte ud af Folkekirken, men som dog ere ligefrem erklærede og aabenbare Fritænkere. Dette er unægteligt den nuværende Tilstand, men det er en Tilstand, der ingenlunde er ejendommelig blot for denne Folkekirke. Det er en Tilstand, som er ejendommelig for ethvert som helst større Samfund; saaledes har det i større eller mindre Grad været Tilfældet fra Begyndelsen, og saaledes vil det blive ved at være fremdeles. Man vil derfor ingenlunde kunne sige, at fordi der er en saadan Tilstand, vil man ikke kunne betegne Folkekirken som et Kirkesamfund. Men naar vi nu med dette for Øje rette det Spørgsmaal til os selv og til dem, som skulle forhandle om denne Sag: Hvorledes skulle vi da bedst ordne dette Samfund? saa vil jeg for min Del give Ret i det, som saa stærkt blev fremhævet af det ærede Medlem fra Kerteminde (Edvard Larsen) i Gaar, at vi skulle befytte os paa at gøre denne Folkekirke rummelig, men jeg vil tilføje, at vi skulle paa den anden Side ogsaa sætte saadanne Grænser for dens Forhold overfor andre Kirkesamfund, at vi ikke komme til at flyde ud i det aldeles ubestemte.

De Forslag, som nu ere forelagte os,

forekomme mig i saa Henseende at træffe det rette. Paa den ene Side have de den rette Rummelighed og paa den anden Side den rette Begrænsning. Det rummelige kommer frem, naar Talen er om det første, der jo gaar ud paa at skabe den bedste og lettest mulige Vekselvirkning mellem de evangelisk-lutherske Frimenigheder hos os og vor Folkekirke, saavel som en Vekselvirkning mellem Folkekirken og Mænd, udgaaede fra denne, i andre Verdensdele, som komme tilbage til Moderlandet. Hvad her er foreslaaet, er et absolut Vidnesbyrd om Rummelighed, og man kan ikke noksom paaskønne, at alle vore Biskopper ere gaaede med til at anbefale det. Et andet Forhold, jeg vil nævne, er det, som har fundet sit Udtryk i § 31 i Forslag til Lov om Menighedsraad, hvor der er Tale om at faa en Andenpræst, naar dette begæres. Det er jo en bestemt kirkelig Retning, nemlig Indre Mission, som har ønsket at faa et saadant Forslag frem efter Forhandlinger i det kirkelige Udvalg. Andre have sluttet sig dertil, og jeg mener, det er en god Vej, man her er slaaet ind paa, den er, principielt set, slet ikke er ny, men kun en ny Form for Valgmenigheder, hvorved disse knyttes endnu nærmere til Folkekirken, end det før har været Tilfældet. Det har efter mit Skøn været en Fejl ved Valgmenighedsloven, saaledes som den blev vedtagen fra Begyndelsen, at der bl. a. blev stillet den Fordring, at de, som vilde danne en Valgmenighed, ogsaa skulde bygge Kirke. Der ved blev Forholdet dette, at en saadan Valgmenighed ikke kunde opløse sig igen, Ventilen kunde ikke lukkes, efter at den var aabnet, som det er sagt. Men det er uheldigt, thi det er ingenlunde givet, at Børn af dem, der have dannet en saadan Valgmenighed, have Lyst til paa samme Maade at gaa ind under en Valgmenighed, som deres Fædre have gjort. Forholdet kan forandre sig paa saa mange Maader, og det heldigste vil derfor være at gøre Overgangen saa let som muligt. Derfor skete der et stort Fremskridt, da vi ved Revision af Valgmenighedsloven skaffede Adgang til Kirkebygning for dem, som vilde danne Valgmenighed. Det er denne Vej, vi her have fortsat paa, og det viser en Rummelighed, som efter mit Skøn